

Om medicin til behandling af fibromyalgi generelt

Overordnet set er målet for behandlingen af kroniske smertetilstande at forbedre personens livskvalitet og generelle funktionsevne - fysisk, psykisk og socialt (1).

Medicin i samspil med anden behandling

Den medicinske smertestillende behandling kan bruges som en del af behandlingen af fibromyalgi. Den bør anvendes i samspil med andre typer af behandling og bør betragtes som et eventuelt brugbart og måske midlertidigt hjælpemiddel ved behov for stabilisering af smertetilstanden. Der findes på nuværende tidspunkt ingen medicin, der kan gøre personer med fibromyalgi helt fri for smerter eller andre af fibromyalgi-symptomerne.

Hvad skyldes fibromyalgi?

Fibromyalgi skyldes forstyrrelser i den måde, som hjernen og nervesystemet bearbejder smerter på. Mekanismen kaldes "central sensibilisering". Det betyder, at nervecellerne i rygmarven og i hjernen (centralnervesystemet) bliver mere følsomme.

Forstærkede smertesignaler

Fibromyalgiramtes smertesignaler forstærkes derfor. Samtidig fungerer de naturligt forekommende smertedæmpende mekanismer ikke optimalt hos mennesker med fibromyalgi. Almindeligvis opfattes smerte som kroppens akutte advarselssignal ved skade.

Fibromyalgi passer ikke i smertens skabelon

Fibromyalgi passer ikke ind i smertens skabelon på den måde, at smerten ikke skyldes beskadigelse eller sygdom i f.eks. muskler, sener, led, knogler eller indre organer, men er en "omlægning" af smertesystemets funktion.

Medicin til at stabilisere og hæmme

På linje med behandling af nervesmerter anvendes derfor stoffer, der stabiliserer (antiepileptisk medicin) eller hæmmer (antidepressiv medicin) smertesystemets måde at fungere på. Smerterne ved fibromyalgi kan ikke behandles med almindeligt smertestillende medicin.

Morfinpræparater frarådes

Muskelaflappende medicin og morfinpræparater frarådes. Effekten er dårlig, og der er risiko for at blive afhængig. Almindelig betændelsesdæmpende medicin (NSAID præparater/gigtmedicin) har oftest ingen virkning.

Altid tæt dialog med læge

Den konkrete planlægning af individuelle behandlingsforløb og medicinering skal altid foregå i tæt samarbejde og dialog med egen læge og/eller smertespecialist (2) (3) (4).

Kontakt Fibromyalgi- & Smerteforeningen (FSF)

Hvis du har spørgsmål om fibromyalgi, kan du kontakte FSF på tlf. 33 23 55 60 eller fsf@fibromyalgi.dk. Du kan også besøge vores hjemmeside på www.fibromyalgi.dk.

Medicin fra evidensbaserede retningslinjer

I Sundhedsstyrelsens national klinisk retningslinje (NKR) er der svage anbefalinger for brugen af de antidepressive virksomme stoffer amitriptylin og duloxetin og for de antiepileptiske virksomme stoffer gabapentin og pregabalin (3) (5).

Antidepressiv medicin

TCA (Tricykliske antidepressive)

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Amitriptylin	Amitriptylin. Saroten.	De stoffer, man bruger til at behandle depression, er med til at øge koncentrationen af serotonin og noradrenalin i hjernen. Disse to stoffer er samtidig vigtige stoffer i kroppens smertedæmpende system. Dvs. at hvis man øger koncentrationen af serotonin og noradrenalin i centralnervesystemet, øges effekten af kroppens smertedæmpende system. Medicinen kan også hjælpe på søvnproblemer.

SNRI (Serotonin og Noradrenalingenoptagelseshæmmere)

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Duloxetin	Cymaxin. Duloxetine. Norato. Aritavi. Cymbalta. Duloxetin	Samme virkningsmekanisme som ved ovenstående antidepressiv medicin

Ifølge national klinisk retningslinje er Duloxetin dog uden tilstrækkelig dokumenteret smertelindrende effekt ved fibromyalgi.

Antiepileptisk medicin

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Gabapentin	Gabapentin. Gabamed. Gabapenstad. Gabaratio. Neurontin	Antiepileptisk medicin virker ved at stabilisere de celler i rygmarven, som sender smerteimpulser til hjernen. Disse celler kan være overfølsomme og derfor sende for mange og for kraftige smertesignaler. Medicinen dæmper følsomheden og aktiviteten i cellerne, sådan at man kan dæmpe smerten. Medicinen kan også hjælpe på søvnproblemer.
Pregabalin	Pregabalin. Lyribastad. Lyrica	

Smertestillende

Man kan forsøge med tramadol i behandlingen af fibromyalgi. Det bør dog kun anvendes i de tilfælde, hvor andre alternativer ikke har haft en tilstrækkelig effekt eller for mange bivirkninger (2) (5).

Tramadol

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Tramadol	Tramadol. Dolatramyl. Dolol. Gemadol. Mandogil. Nobligan. Tradol. Tradolan. Tradonal.	Virker smertestillende ved at påvirke de områder i hjernen, der registrer smerte.

Medicin som ikke er omfattet af evidensbaserede retningslinjer

Smertestillende

Det er i dag lovligt og muligt at få medicinsk cannabis som del af en forsøgsordning. Du kan kun få det, hvis din læge har udskrevet en recept på det til dig, og du køber det på apoteket.

Medicinsk cannabis

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Medicinsk cannabis indeholder enten dele af cannabisplanten, aktive stoffer fra planten eller syntetiske cannabinoider. De to mest omtalte dele af eller udtræk fra cannabisplanten er de aktive stoffer THC og CBD.	Rummer alt lige fra tørrede cannabisblomster, cannabisolie, kapsler, tabletter, mundhulespray m.m. Udbuddet af cannabisprodukter vil kunne ændre sig i løbet af den 4-årige forsøgsordning (6) Læs mere her: https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/sundhedsoplysning/medicininformationer/laegemidler/medicinsk-cannabis-og-cannabisbaseret-medicin/	THC og CBD binder sig til receptorer, som har nogenlunde samme funktion som kroppens endorfin-receptorer, som ofte omtales som kroppens egen smertelindring (7)

Anden kategori af medicin

Brugen af Lav dosis Naltrexon (LDN) på specialiserede smertecentre er stigende i Danmark. Der forskes meget i LDN i forbindelse med fibromyalgi på nuværende tidspunkt (8)

LDN er ikke godkendt til behandlingen af deciderede smerter i Danmark. Det er dog muligt for den enkelte læge selvstændigt at anvende lægemidlet til smerter.

Lav dosis Naltrexon

Virksomme stoffer	Præparater	Virkning
Naltrexon	Apend. Mysimba. Naltrexon. Naltrexone	Medicinen har en blokerende virkning på kroppens morfin-receptorer, som kan have en effekt på smerter og træthed. Forskningen peger på, at en af de mulige forklaringer på det overfølsomme smertesystem hos fibromyalgiramte kan være, at immunsystemet er ude af balance. At Lav dosis Naltrexon måske kan reducere smerter, skyldes formentlig at Naltrexon kan være med til at genskabe balance i immunsystemet eller hæmme de såkaldte gliacellers produktion af smertefremkaldende substanser. En forbedret balance i immunsystemet har vist sig i forskellige studier at have en produktiv effekt på smerten (9).

(1) <https://www.sst.dk/da/Viden/Laegemidler/Smerte/Smerteguide>

(2) <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/knogler-muskler-og-led/sygdomme/oevrige-sygdomme/fibromyalgi-oversigt/>

(3) <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/laegehaandbogen/fysmed-og-rehab/tilstande-og-sygdomme/oevrige-sygdomme/fibromyalgi/>

(4) <https://www.fibromyalgi.dk/media/3446/karin-bruun-plesner-layout.pdf>

(5) <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/nkr-udredning-og-behandling-af-patienter-med-generaliserede-smerter-i-bevaegeapparatet>

(6) <https://laegemiddelstyrelsen.dk/da/special/medicinsk-cannabis/borgere/hvad-er-medicinsk-cannabis/> og <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2018/9000>

(7) https://pure.au.dk/portal/files/180000198/Den_usandsynlige_opdagelse_af_det_endocannabinoide_system_hjernens_dimmer_switch._Stof_29.pdf

(8) <https://open.rsyd.dk/OpenProjects/openProject.jsp?openNo=820&lang=da>

(9) <https://www.fibromyalgi.dk/media/3497/lars-arendt-smerternes-gaadefulde-puslespil.pdf>